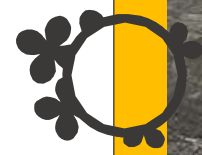

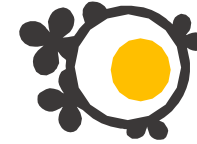

GODIŠNJI IZVEŠTAJ RADA

2022

Kako smo prošli u 2022?

Taman kada pomislimo da je ona prethodna godina, bila ta krizna, a da će sledeća biti bolja, lepša, lakša, vedrija, dočeka nas novo iznenađenje uzrokovano svetskim geopolitičkim i socio-ekonomskim uticajima.

Prethodna godina ostala je zapamćena po saniranju posledica pandemije COVID-19, 2022 će ostati zapaćena po saniranju posledica rata u Ukrajini. Inflacija, stagnacija privrede, povećanje siromaštva, socijalna isključenost, nestašica energenata, politička nestabilnosti u regionu, migracije stanovništva u potrazi za boljim životom, ugrožavanje osnovnog prava na dostojanstven život.

Kao odgovor na ovu situaciju, CZOR je nastavio sa radom u skladu sa svojim strateškim oblastima;

- I. Zaštite prava mladih da **odrastaju u zdravom okruženju** bez uticaja alkohola
- II. Prevenciji **socijalnog isključenja** mladih u riziku
- III. Povećanju **zapošljivosti i zapošljavanju** mladih u riziku

Prethodno iskustvo nam je pokazalo da se možemo nositi sa ovakvim kompleksnim situacijama jedno ako smo **umreženi i kreiramo partnerstva**, ne samo u Srbiji nego i u regionu Zapadnog Balkana i u Evropskoj Uniji, ne samo sa udruženjima civilnog sektora, asocijacijama, mrežama, nego i sa biznis sektorom i državnim institucijama, medijima i naravno mladima zbog kojih postojimo 22 godine.

CZOR je nastavio da koristi obrazovne aktivnosti, da javno zagovara za unapređenje položaja mladih kao i da sprovodi programe omladinskog rada za mlade. kako bi kreirao sadržaj koji je interesantan za mlade i upotpunio njihovo slobodno vreme, potpomogao izražavanje mišljenja mladih u društvu, prevenirao socijalno isključenje.

Prilagodili smo rad novom kontekstu i novim društvenim, kako lokalnim tako i globalnim izazovima. Ponovo smo "rastegli" svoje resurse „do maksimuma i ponavljali lekciju **rezilijentnosti** i kako da postanemo otporni na promene.

Opet smo pravili greške i iz njih učili. Kakvi bi mi to bili omladinski radnici i radnice, a da ne primenjujemo ono što učimo druge o **Kolbovom procesu učenja**.

Ovo smo ujedno učili i mlade i oni su učili nas.

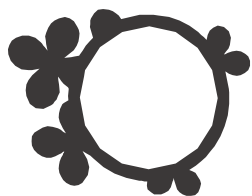
Shvatili smo da su doslednost svojim **vrednostima i principima delovanja, kao i upornost, fleksibilnost, otvorenost za nova učenja, inovativnost i kreativnost** ključna za ostvarivanje rezultata, a koje vam predstavljamo u daljem tekstu izveštaja.

CZOR u 2022 godini imao 9 zaposlenih i 4 saradnika/ce na nepuno radno vreme.

CZOR je naravno ostao **dosledan svom motu**:

ONE IMPOSSIBLE THING
AT A TIME.

 CENTAR ZA
OMLADINSKI RAD

Mada, počinjemo da maštamo, kako bi bilo lepo da se **IMPOSSIBLE** zameni sa **POSSIBLE!**

Sa druge strane; „**kad se male ruke slože, sve se može, sve se može!**“

(Drago Britvić, 1935-2006, Film: "Vlak u snijegu")

Upravni odbor, nadzorni odbor, skupština

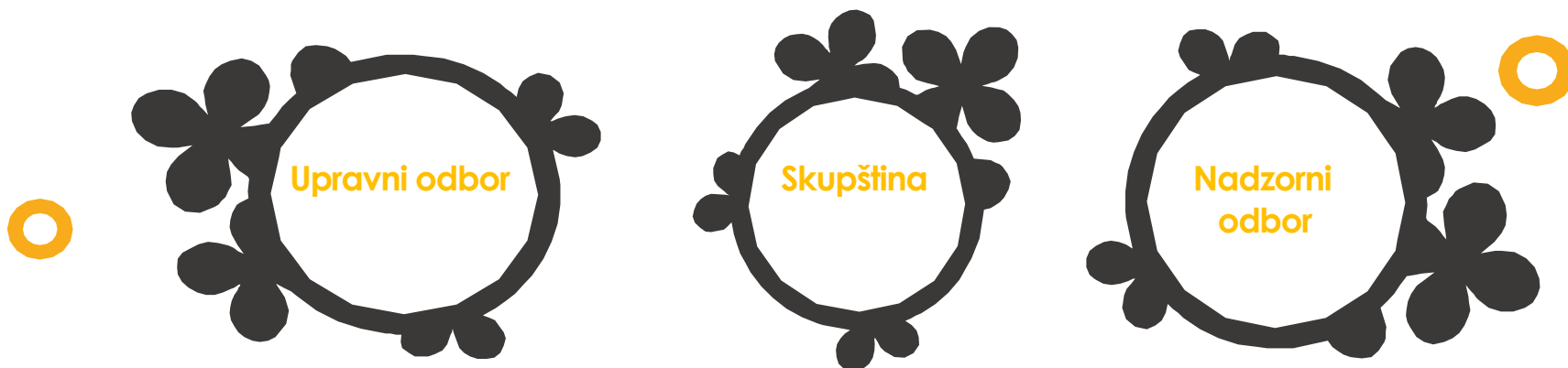
Redovni sastanci i veliki doprinos rada organizaciji učinjen je od strane **upravnog i nadzornog odbora**, čiji rad je nastavljen i u 2022. godini.

Kao što je napomenuto, ove godine smo se suočili sa novim izazovima, a strateško usmeravanje rada organizacije je bilo od presudnog značaja. U skladu sa svojom ulogom, **upravni odbor** je propitivao, konsultovao, a sa svojom ekspertizom doprineo u **dodanom jačaju organizacije u finansijskom**

poslovanju, jačanju i pozicioniranju organizacije u zapošljavanju mladih, prevenciji konzumacije alkohola, uspostavljanju odnosa sa donatorima i evaluaciji rada organizacije i naših programa. Takođe, zajedno smo morali da odgovorimo na globalne trendove inflacije kako bismo osigurali nesmetano funkcionisanje i upravljanje ljudskim resursima, stoga upravni odbor je zajedno sa izvršnom direktorkom radio na kreiranju organizacijskih politika i procedura, kao i transparentnost rada organizacije.

Nadzorni odbor je budno pratio rad organizacije i osiguravao da je poslovanje u skladu sa propisima i zakonima države. **Skupština CZOR** se se u 2022. godini sastala dva puta, vanredno elektronski zbog usvajanja finansijskog izveštaja, a drugi put po redovnom sazivu.

Ovom prilikom, želimo da se zahvalimo našim članovima upravnog i nadzornog odbora, jer bez njihovog rada, ne bismo mogli ostvariti ovakve rezultate. Hvala!

Članstvo u mrežama i strateška partnerstva

U 2022. godini zaposleni CZOR-a i njegovi članovi nastavili su sa obavljanjem funkcija u sledećim telima na nacionalnom, pskom i svetskom nivou:

- 🌻 Upravni odbor Nacionalne asocijacije omladinskih radnika – NAPOR
- 🌻 Punopravno članstvo u Movendi international
- 🌻 Članstva Novosadskom omladinskom forumu
- 🌻 Članstvo i osnivač OPENS-a (Evropska prestonica mladih Novi Sad i saradnja sa EPK2022)
- 🌻 Članstvo Krovne organizacije mladih Srbije KOMS
- 🌻 Savetodavni odbor Regionalne kancelarije za mlade – RYCO
- 🌻 Mreža Globalnog obrazovanja; Savet Evrope, Centar Sever – Jug

U 2022. CZOR je nastavio sa saradnjom i strateškim partnerstvom IOGT-NTO POKRETA, Movendi international, Centrom za edukacijom mladih iz Bosne i Hercegovine, FORUM MNE iz Crne Gore, a povodom zajedničkog zalaganja za prevenciju konzumacije alkohola, kao i sa NAPOR, KOMS-om, OPENS-om. U istoj misiji CZOR je ostvario partnerstva relevantnim ministarstvima, institucijama, UN agencijama, RTV, a neki od njih su i ozvaničeni sa Memorandumom o saradnji.

Takođe kroz mrežu Zapadnog Balkana uz podršku fondova Evropske unije, a na temu prevencije socijalnog isključenja, zapošljavanja, rodne ravnopravnosti i mentalnog zdravlja, kao i umrežavanja, CZOR dodatno saraduje sa TOKA Kosovo*, YSC – Albania, JAZAS Novi Sad, Somborski edukativni Centar, Obrazovno metodički centar “Katedra”, Somborski omladinski Boom, Kolping Društvo Srbije, Kancelarijom za mlade, Novi Pazar kao i sa 24 OCD. Od saradnje na lokalnom nivou, izdvojili bismo Osnovnu školu za obrazovanje odraslih, Sveti Sava, Gradska biblioteka Novi Sad, ogranak Gradske biblioteke u Šangaju „Trifun Dimić“, Digitalni omladinski centar, Kulturna stanica Mlin, SOS Ženskim centrom, IT kompanijama, mesnim zajednicama iz Novog Sada. Dugogodišnja saradnja Centrom Sever - Jug Saveta Evrope povodom Globalnog obrazovanja, je nastavljena, i uspostavljena partnerstva sa medijama čime CZOR dostiže veću vidljivost.

IOGT·NTO·MOVEMENT

MOVENDI
INTERNATIONAL

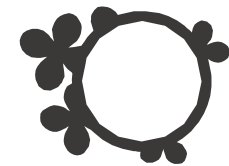
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА БОРБУ
ПРОТИВ ДРОГА

I mnogi drugi partneri od
značaja ...

STARTIT CENTAR

Naši projekti u 2022

PROJEKTI 2022	DONATOR	BUDŽET
„LAŽNA SLOBODA – životni stil bez alkohola“	IOGT NTO Pokret	821.000,00 SEK
	Ministarstvo omladine i sporta	1.600.000 RSD
OPENS	OPENS – Omladinska prestonica mladih	1.400.000 RSD
“Changing life from grass-root” – strengthening vulnerable children resilience to alcohol via culture	IOGT - NTO Radiohjälpen	790.500,00 SEK
Let's Talk developing gender sensitive mental health program for youth people	Erasmus+	29.839,00 EUR
„One-stop-shop service for social inclusion and youth employability“ sa kreativnim industrijama do zaposlenja	Evropska komisija Ministarstvo omladine i sporta	231.937,67 EUR 123.992,47 EUR - CZOR 810.000 RSD
“My career from zero to hero “ sa kreativnim industrijama 4.0 digitalne revolucije do zaposlenja	Evropska komisija Pokrajinski sekretarijat za finansije	EUR 1.111. 110,00 308.031, 53 EUR - CZOR 649.999,88 RSD
ODOBRENI PROJEKTI ZA 2023		
“Poke the bubble” <i>Gender mobile youth clubs for the new good neighbourly social initiatives between Serbia and Kosovo*</i>	Evropska komisija	399.999,17 EUR
“My career from zero to hero “ sa kreativnim industrijama 4.0 digitalne revolucije do zaposlenja	Evropska komisija	EUR 1.111. 110,00 308.031, 53 EUR - CZOR
Let's Talk developing gender sensitive mental health program for youth people	Erasmus+	29.839,00 EUR
„One-stop-shop service for social inclusion and youth employability“ sa kreativnim industrijama do zaposlenja	Evropska komisija	231.937,67 EUR 123.992,47 EUR - CZOR
“One-stop-shop for youth entrepreneurship and cross-border partnerships”	Evropska komisija	214.773,61 EUR

Omladinski rad

U 2022. program omladinskog rada CZOR-a još jednom je **(re)akreditovan od strane NAPOR-a** za kvalitetno sprovođenje omladinskog rada – sa izuzetno **visokom procenom standarda kvaliteta**. Tokom prethodne godine, mladi su imali mogućnost da kvalitetno provode svoje slobodno vreme i stiču lične i socijalne kompetencije kroz neki od **3 programska pravca**:

- Zabava počinje ovde
- Mobilni omladinski klub
- CZOR putuje

Program omladinskog rada, pod nazivom „**Lažna sloboda**“ ponudio je mladima siguran i bezbedan prostor za rast i razvoj u okruženju kojim se prevenira alkohol šteta, socijalna isključenost i daje mogućnost mladima da aktivno učestvuju u kreiranju i sprovođenju aktivnosti kojima se doprinosi lokalnoj zajednici.

Zabava počinje ovde...

Kao i prethodnih godina, CZOR je nastavio sa realizacijom Omladinskog kluba, koji se svake srede okupljao u prostorijama Omladinskog centra OPENS ili CZOR-a. Susreti u omladinskom klubu bavili su se aktivističkim temama, kvalitetnim provođenjem slobodnog vremena (filmske večeri, večeri društvenih igara, karaoke, Just dance večeri i sl.), ali najveće interesovanje i potrebu mladi su pokazali za teme **mentalnog zdravlja**.

Tako je omladinski klub CZOR-a postao prostor gde mladi mogu da razgovaraju o tehnikama suočavanja sa stresom, izražavanju emocija, prepoznavanju određenih stanja mentalnog zdravlja, o pomoći prijateljima sa izazovima u mentalnom zdravlju... Na kraju godine mladi su rekli da su im te srede u omladinskom klubu bila "**potpuna razbibriga**". Uprkos tome što se često razgovaralo o ozbiljnim temama, sredi večeri im je bila „obeležena u kalendaru kao večeri kad će da otpuste sav stres i sve što ih muči“ na tih nekoliko sati razgovora i društvenih igara i gde su mogli da imaju potpunu podršku omladinskih radnica i drugih mladih, koji su učestvovali u osmišljavanju i sprovođenju aktivnosti.

Fotografija: OPENS omladinski centar, sredi večeri

CZOR godinama koristi i **javne akcije** kao metod kroz koji ka drugim mladima širi svest o određenim temama, a pre svega o **životnom stilu bez alkohola**, te ih uključuje i u druge aktivnosti.

U toku godine organizovano je deset javnih akcija na teritoriji Novog Sada – u centru grada, univerzitetskom kampusu, Limanskom parku, na Adicama i Klisi. Tokom javnih akcija ispitivali su se stavovi mladih, ali takođe su mladi informisani o različitim temama poput **položaja žena u našem društvu, konzumaciji alkohola među mladima i kako provesti slobodno vreme „alcohol free“, menstrualnom siromaštvu, društvenom aktivizmu** itd.

Fotografija: Javna akcija o informisanju o ciljevima održivog razvoja

FORUM TEATAR - „Šta radiš večeras?“

Forum teatar je, kao jedan od oblika „Pozorišta potlačenih“, osmislio i razvio tokom sedamdesetih godina dvadesetog veka brazilski pozorišni pedagog i reditelj **Augusto Boal**, kao specifičnu vrstu otvorenog pozorišta koje svojim predstavama reaguje na **aktuelne, često vrlo osetljive teme**, posebno se fokusirajući na **društvene probleme** koje je uglavnom teško, ali ne i nemoguće rešiti.

U Forum teatru **su svi aktivni učesnici, i oni na pozornici i oni u publici**, jer kroz igru uloga i izabrane dramske situacije, prorađuju probleme koji ih se tiču i koji ih pritiskaju, zajedno pokušavajući naći prihvatljiva rešenja.

CZOR je osmislio **društveno odgovorna predstava, sa akcentom a predstava se**

bavi temom alkohol norme u našem društvu i odnosom mladih i roditelja prema konzumaciji alkohola.

U saradnji sa poznatom novosadskom glumicom i pedagoškinjom, **Sonjom Leštar**, predstava je okupila 22 mlade osobe sa teritorije Novog Sada koji su zajedno sa svojom profesorkom Sonjom radili na **pisanju scenarija i igranju predstave**. Susreti mladih glumaca i glumica su se odvijali jednom nedeljno u prostorijama CZOR-a i OPENS omladinskog centra, a vođeni su i nadgledani od strane omladinskih radnica CZOR-a. Okupljeni mladi su imali priliku da kroz rad, mentorstvo i drugarstvo sa svojim omladinskim radnicama dožive ono najbolje što omladinski rad nudi, a to je **podrška i razumevanje**.

Tokom 5 izvođenja (u Omladinskom centru OPENS i Gimnaziji „Laza Kostić“), predstavu je pogledalo oko 340 osoba, od čega je oko 280 mladih uzrasta od 15 do 30 godina koji su kroz interaktivno uključivanje u predstavu pokazali još jednom koliko je ova tema važna za mlade i koliko je upotreba alkohola i psihoaktivnih supstanci štetna po živote mladih.

Aktivnost finansirana od strane Ministarstva omladine i sporta u okviru projekta „Zdravlje mladih ispred profita“

Fotografije: Izvođenje predstave: Šta radiš večeras u gimnaziji Laza Kostić

*Kroz ovaj programski pravac,
CZOR je tokom godine dosegao oko
1000 mladih*

Aktivnost finansirana od strane IOGT NTO Movementa, Ministarstva omladine i sporta, OPENS

Mobilni omladinski klub

Kao već lokalno i nacionalno prepoznat program terenskog omladinskog rada, i ove godine je Mobilni omladinski klub nastavio sa svojim radom u naseljima Klisa, Adice i Šangaj.

Pored već standardnih aktivnosti kvalitetnog provođenja slobodnog vremena, koji su realizovani u zajednicama, CZOR kancelariji i Omladinskom centru OPENS, ove godine CZOR je u periodu od 8 meseci sprovodio čak 6 dugoročnih edukativnih programa u svakoj od 3 lokalne zajednice – alkohol i rodno zasnovano nasilje, mentalno zdravlje, prenosive veštine, digitalne veštine, pomoć u učenju i slobodno vreme.

Osim edukativnih radionica, žurki, sportskih aktivnosti i tradicionalnog fudbalskog turnira, muzičkih radionica, multikulturalnog maskenbala, večeri društvenih igara itd., posebno značajno za 2022. jeste odnos koji je stvoren između mladih, lokalnih zajednica i volontera/ki i omladinskih radnica, te je pored ovih tema praćena dinamika grupa i CZOR je mladima pružio podršku i prostor za razgovor o običajima, religiji, porodicama, partnerskim i seksualnim odnosima.

Obrada ovih tema je u ugroženim lokalnim zajednicama bila naročito važna, zato što pod uticajem kulture i običaja zajednica, mladi nemaju sa kim da razgovaraju i dobiju informacije.

Devojke su se često poveravale da one ne smeju da kažu ni svojim sestrama ili drugaricama da imaju momka i da su se zaljubile, jer je to u njihovoj kulturi zabranjeno.

Sa druge strane, sa momcima iz zajednica se po prvi put otvorila prilika za razgovor o seksualnim odnosima, gde su razbijane mnoge stigme i stavovi, kao i razgovori i poveravanje o konzumaciji alkohola i drugih psihoaktivnih supstanci unutar vršnjačke grupe.

Pored dece i mladih, primetno je bilo i **veće interesovanje roditelja**. Roditeljima je najviše značila podrška u domenu pomoći u učenju za mlađu decu. Nekada je ova pomoć pružena i u domovima dece, te je roditeljima bilo značajno da vide novi pristup njihovoj deci; takođe su dolazili da gledaju šta njihova deca uče i kako im se objašnjava, kako bi naučili kako mogu pružiti podršku svojoj deci i van izrade domaćih zadataka (*npr, sa decom koja imaju smetnje u razvoju i učenju*).

Neke mladi iz zajednice su odlučile da pohađaju individualne kurseve, ili da **postanu lideri u svojim zajednicama**, pa da pružaju podršku mlađoj deci na aktivnostima namenjenim njima.

Kroz sve aktivnosti, u Mobilni omladinski klub tokom čitave godine uključeno je preko **600 korisnika/ca**, a kao dugoročni korisnici/e, koji su sada već u kontinuiranom programu omladinskog rada i obraćaju se i za individualnu podršku omladinskim radnicama, stalno je prisutno oko **30 mladih** iz ovih zajednica.

Aktivnost finansirana od strane IOGT NTO Movementa,, OPENS

CZOR putuje

Kako je 2022. dovela do smanjenja epidemioloških rizika izazvanih virusom COVID-19, CZOR je nastavio sa sprovođenjem 2 evropska projekta, podržana kroz Erasmus+ program.

U okviru *Empowerful 3.0* projekta, mladi Centra za omladinski rad posefili su dve zemlje – *Švedsku* u maju i *Sloveniju* u decembru, a ove godine organizacija je bila i *domaćin razmene koja je organizovana na planini Tara*. Naši gosti bili su *35 mladih iz 7 različitih zemalja* – Švedske, Poljske, Estonije, Nemačke, Slovenije, Bosne i Hercegovine i Srbije.

Na „*Fake free Summer Academy*“, mladi su najviše učili i diskutovali o Fake free metodologiji *prevencije konzumacije alkohola*, sami kreirali promotivni sadržaj namenjenem mladima, te sproveli javne akcije u centru Novog Sada, a takođe organizovali *žurku bez alkohola* koja se održala poslednjeg dana razmene u Novom Sadu.

Osim ovoga, u okviru projekta *Walk 'n' Roll*, sa ciljem da se mladi osnaže u polju pisanja i menadžmenta socijalnih projekata, u julu 2022. mladi CZOR-a učestvovali su i u omladinskoj razmeni na Islandu, zajedno sa mladima iz BiH, Rumunije i Islanda.

Pored razvoja njihovih interkulturalnih kompetencija, na ovaj način mladi su dobili priliku da uče o *Ciljevima održivog razvoja, kreiranju i upravljanju društvenim projektima i aktivizmu u zajednici, kao i o alkohol šteti i životnom stilu bez alkohola*. U omladinskim razmenama učestvovali su volonteri/ke organizacije, te je ovo takođe predstavljao i svojevrsan vid nagrade za njihovu aktivnu posvećenost ciljevima organizacije i unapređenju položaja mladih u našem društvu.

CZOR u službi mladih

Tokom 2022., pored konkretnih programa i aktivnosti, CZOR je u oblasti omladinskog rada radio na jačanju sopstvenih kompetencija za pružanje podrške mladima (učješće omladinskih radnica u obukama za sprovođenje programa mentalnog zdravlja, obuci o socijalnoj inkluziji, interna obuka o Fake free metodologiji).

Osim toga, mladi studenti/kinje socijalnog rada obraćali su se CZOR-u kao organizaciji čiji rad prepoznaju i koju mogu da analiziraju za potrebe svojih stručnih kurseva na osnovnim studijama (kurs Kulturna kompetentnost i interkulturalna komunikacija), a studenti/kinje žurnalistike izveštavali su o CZOR-u i temama kojima se bavi, kao deo kurikuluma na studijama.

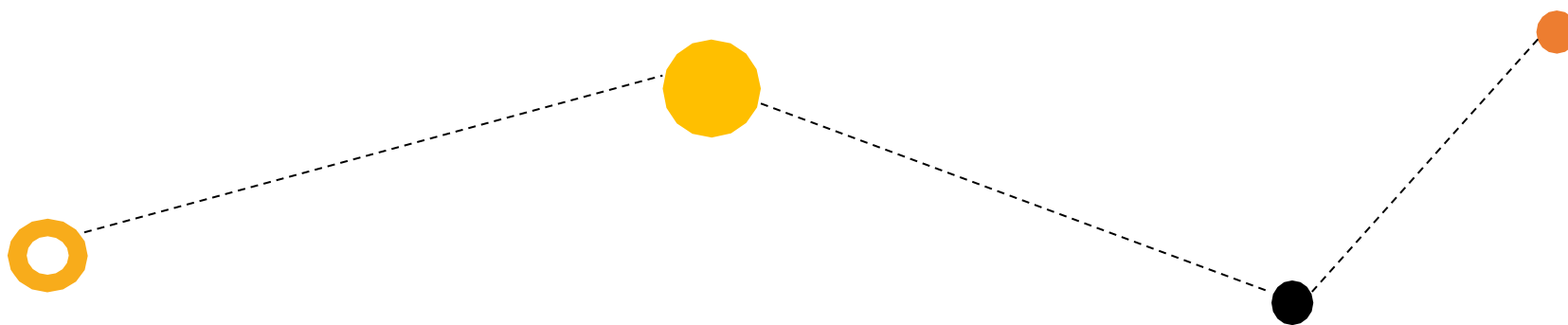

Mladi su se takođe obraćali CZOR-u i sa **interesovanjima za učešće u programima psihološkog savetovanja, profesionalne orijentacije** i sl., te su bili upućivani na relevantne kontakte i organizacije koje ovakve usluge pružaju, a takođe smo ugestili mlade iz Vranja i podelili svoja iskustva sa lokalnim aktivizmom, kao deo njihove pripreme za **Dijalog mladih sa Gradonačelnikom**.

I u ovim prilikama CZOR se pokazao kao organizacija koja je uvek spremna da odgovori na upite i potrebe mladih te im ponudi onaj nivo podrške koji im je potreban u tom trenutku. Kako bi se programi i aktivnosti odvijali nesmetano i mladi imali odgovarajuću podršku, u 2022. aktivnosti omladinskog rada realizovale su 2 omladinske radnice – obe nekadašnje korisnice i

volonterke CZOR-a, te volonter/omladinski lider koji se nalazi u posebnom procesu supervizije.

Osim toga, omladinske radnice aktivno su pratile i učestvovala u radu **Novosadskog omladinskog foruma i Krovne organizacije mladih Srbije**, kao i u radu **Radne grupe za izradu Lokalnog akcionog plana za mlade Grada Novog Sada**, utičući tako na kreiranje i sprovođenje omladinske politike na lokalnom i nacionalnom nivou. CZOR se takođe uključio u kampanju „Da znam da si dobro”, koju Krovna organizacija mladih Srbije sprovodi u okviru **Western Balkan Youth Lab** projekta, kao lokalni koordinator za Novi Sad, a posredstvom koje je održana i jednodnevna obuka za mlade u oblasti mentalnog zdravlja.

Volonteri i volonterke

U 2022. godini u planiranje i realizaciju programa omladinskog rada uključeno je 35 volontera i volonterki, od čega je 25 stalnih volontera/ki angažovanih u tri tima:

1. Tim za javne akcije
2. Omladinski klub
3. Mobilni omladinski klub

Sprovedene su tri obuke za dugoročne volontere i volonterke, na temu upoznavanja sa metodama i vrednostima omladinskog rada, o direktnom rada sa mladima, interkulturalnosti, fake free metodologiji i organizovanju javnih akcija i treća posebna obuka, na zahtev volontera/ki, o alkohol šteti.

Omladinski radnici/e su tokom čitave godine volontere/ke uključivali u proces supervizije, tokom kog je mladima pružana individualna podrška, a posebno je uređen princip različitih nivoa uključenosti i odgovornosti mladih u planiranje i realizaciju (volonteri/ke i aktivisti/kinje).

Pored redovnog godišnjeg poziva za volontere/ke, CZOR je razvio sistem uključivanja mladih koji se javljaju putem društvenih mreža, kontakt forme na sajtu, kao i kada kao korisnici/e požele da imaju aktivniju ulogu u aktivnostima i programima, kako bi se svim zainteresovanim mladima, nezavisno od perioda godine, dala mogućnost da se aktivno uključe u procese donošenja odluka u organizaciji i pružila prilika za uključivanjem u program omladinskog rada.

Međusektorska i intersektorska saradnja za unapređenje položaja mladih

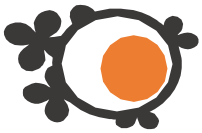
Za kvalitetno sprovođenje omladinskog rada neophodno je ostvarivanje i održavanje kontakta sa mnogim institucijama, ustanovama i organizacijama, koje mlade prepoznaju kao svoju ciljnu grupu (direktno ili indirektno). U te svrhe, ove godine je po prvi put ostvarena saradnja sa Kulturnom stanicom „Barka“ na Slanoj bari, gde su održavane radionice Mobilnog omladinskog kluba. Kulturna stanica ranije nije imala aktivne programe za mlade, a sa druge strane, od velikog je značaja kreirati prostor za mlade koji žive na teritoriji lokalnih zajednica Klisa, Vidovdansko naselje, Slana bara, kako bi došlo do integracije između dece i mladih koji su različite nacionalne pripadnosti i verskog opredeljenja.

Veoma značajna saradnja ostvarena je i sa Centrom „Srce“, čije su stručne saradnice učestvovalе u kreiranju i realizaciji programa mentalnog zdravlja u okviru Mobilnog omladinskog kluba. Centar „Srce“ je, uz podršku CZOR-a kreirao kurikulum za rad sa mladima na temu mentalnog zdravlja, te pružao podršku omladinskim radnicama za usavršavanje u ovoj oblasti. Sa druge strane, CZOR je ponudio svoju ekspertizu u terenskom radu sa mladima iz ugroženih zajednica, te je kroz zajednički rad na terenu Centar Srce osnažio svoje kapacitete za primenu metoda neformalnog obrazovanja, rada sa specifičnom ciljnom grupom i uopšte terenskog omladinskog rada.

U 2022. uspešno je ostvarena saradnja i sa Mešihatom Islamske zajednice – Muftijstvo novosadsko, u Velikom ritu, gde su po prvi put organizovane radionice i aktivnosti omladinskog rada u starom molitvenom prostoru zajednice (tzv. "staroj džamiji"), a sami predstavnici Islamske zajednice sada prepoznaju ogroman značaj prisustva CZOR-a u zajednici, kao važnog elementa za pružanje podrške deci i mladima u razvoju i pozitivnog uzora.

Osim toga, nastavljena je uspešna saradnja sa Gradskom bibliotekom u Novom Sadu – ogranak „Trifun Dimić“ u Šangaju i Mesnom zajednicom Šangaj.

Kao i svake godine, i ove godine održano je nekoliko radionica u cilju promocije volonterizma, aktivizma, i programa Centra za omladinski rad u srednjim školama. Nastavila se višegodišnja saradnja sa parlamentom Medicinske škole „Sedmi april“, a po prvi put organizovana je i radionica u Gimnaziji „Svetozar

Marković", na inicijativu volonterke koja pohađa tu školu. Takođe, u U 2022., u okviru programa omladinskog rada nastavljena je saradnja sa brojnim međunarodnim organizacijama mladih i za mlade – *Dunare.Edu* iz Rumunije, *Null Prosent* sa Islanda, *Juvente* iz Estonije, *Centar za edukaciju mladih* iz Bosne i Hercegovine, *Juvente* iz Norveške, *UTRIP* iz Slovenije, *IOGT* iz Poljske, *Juvente* iz Nemačke, kao i mrežom *Movendi International*.

Na lokalnom nivou, CZOR je uspostavio ili nastavio saradnju sa *udruženjima* *BalkanIDEA* Novi Sad, *UG Patrija*, *Kolping*, *OPENS*, *Centar Srce*, *Gender Knowledge Hub*, *IRIDA*, *Omladina JAZAS* Novi Sad, *Novosadski humanitarni centar*, *Pet Connect* Humanitarni buvljak, *AISEEC*.

kreiranju i sprovođenju radionica za mlade u 2022. godini saradnja je uspostavljena i sa *Fakultetom za sport i psihologiju Univerziteta Educons*.

Ako smo kod brojeva.....

Može reći da je CZOR u ovoj godini:

● Raspolagao sa **2 omladinske radnice** i
1 omladinskim liderom

● Aktivno uključio **35 volontera/ki**

● Sprovodio dugoročne programe na
teritoriji **4 lokalne zajednice** Novog
Sada, u **6 različitih prostora za mlade**, i
na teritoriji **4 evropske države**

● Dosegao preko **2000 mladih**

● Dugoročno i kontuirano individualno
radio sa oko **55 mladih**

Promena iz korena

2022. godina bila je poslednja godina sprovođenja projekta „**Changing life from grass-root – strengthening vulnerable children resilience to alcohol related harm**”, podržanog od strane fondacije **Radiohjälpen iz Švedske**, a kroz ugovor **IOGT NTO Pokreta**.

Cilj projekta bilo je osnaživanju dece i mladih koji žive u siromaštvu (ili riziku od siromaštva) u **udaljenim zajednicama** Novog Sada (Klisa, Adice i Šangaj), i povećanju njihove otpornosti na **faktore rizika koji podstiču kulturu konzumacije alkohola**, a koja predstavlja prepreku deci i mladima da izađu iz generacijskog ciklusa siromaštva.

Kako je evaluacija projekta pokazala, kroz kvalitetnu **međusektorsku saradnju** ova deca i mladi dobili su pristup boljim uslugama i servisima podrške, osnaženi su u odnosu na faktore rizika kojima su izloženi u svome okruženju (kao što su napuštanje formalnog obrazovanja, porodično i rodno zasnovano nasilje, nezaposlenost i sl.).

Sa partnerima iz civilnog i javnog sektora, kreirano je 6 dugoročnih edukativnih kurikuluma – alkohol i rodno zasnovano nasilje, mentalno zdravlje, prenosive veštine, digitalne veštine, pomoć u učenju i slobodno vreme. Programi su realizovani u samim lokalnim zajednicama i predstavljaju primere detach omladinskog rada koji se odvijao u prostorima u kojima deca i mladi provode svoje slobodno vreme, a uz podršku organizacija, institucija i ustanova koje deluju u ovim lokalnim zajednicama – Mesna zajednica Šangaj, Kulturna stanica Barka, Mešihat islamske zajednice – Muftijstvo novosadsko, ogranak Gradske biblioteke „Trifun Dimić" u Šangaju. Saradnja se ogledala ne samo u ustupanju prostora, već i u aktivnom uključivanju ovih aktera u kreiranje i sprovođenje programa, čime su po prvi put u ovim lokalnim zajednicama uspostavljene uspešne međusektorske usluge koje deci i mladima nude

zaštitu u različitim aspektima njihovih života, pri čemu su svi programi dostupni na jednom mestu, unutar same lokalne zajednice. Pored već spomenutih, kroz ovaj projekat CZOR je uspostavio kontakt, a u pojedinim slučajevima i konkretnu saradnju, sa Centrom za emotivnu podršku i prevenciju samoubistva Srce, Školom za osnovno obrazovanje i vaspitanje odraslih „Sveti Sava", Centrom za proizvodnju znanja i veština, Gradskom upravom za socijalnu i dečiju zaštitu, Kancelarijom za inkluziju Roma, Nacionalnom službom za zapošljavanje – filijala Novi Sad, Novosadskim humanitarnim centrom, Ekumenskom humanitarnom organizacijom, Pokrajinskim zaštitnikom građana – ombudsmanom, Lokalnim ombudsmanom, Kancelarijom za saradnju sa civilnim društvom Novi Sad, Institutom za javno zdravlje Vojvodine, UG Bački Romi, Osnovna škola „Dušan Radović'

Tokom ove godine, u dugoročne edukativne programe uključeno je preko 500 dece i mladih, uzrasta od 8 do 18 godina, pripadnika/ca romske, albanske i aškalijske populacije, a zahvaljujući stalnom prisustvu na terenu, uspostavljen je i održavan kontakt sa oko 100 roditelja u sve 3 zajednice.

Let's talk

razvoj rodno osetljivog programa mentalnog zdravlja

Ove godine započeta je implementacija projekta strateškog partnerstva „Let's talk – Developing gender sensitive mental health program for young people“, podržanog kroz Erasmus+ program, zajedno sa partnerima iz Hrvatske (Forum za slobodu odgoja), Italije (CSC „Danilo Dolci“) i Grčke (KMOP). Cilj projekta je razvoj rodno osetljivog programa mentalnog zdravlja mladih, te tako unaprediti ključne lične i socijalne kompetencije praktičara/ki omladinskog rada.

Ovaj dvogodišnji projekat uključuje sprovođenje nacionalnog i transnacionalnog komparativnog istraživanja o politikama i potrebama mladih, razvoj preporuka za adekvatnu, rodno osetljivu podršku mentalnom zdravlju mladih u zemljama partnera, razvoj programa jačanja kapaciteta praktičara/ki omladinskog rada za sprovođenje programa mentalnog zdravlja, te kreiranje edukativnih materijala za mlade u oblasti mentalnog zdravlja. Tokom 2022. CZOR je učestvovao na 2 sastanka – u Hrvatskoj i Grčkoj, kreirao nacionalno istraživanje i doprineo izradi komparativnog istraživanja, a trenutno je projekat u fazi kreiranja kurikuluma za jačanje kapaciteta praktičara/ki i izrade

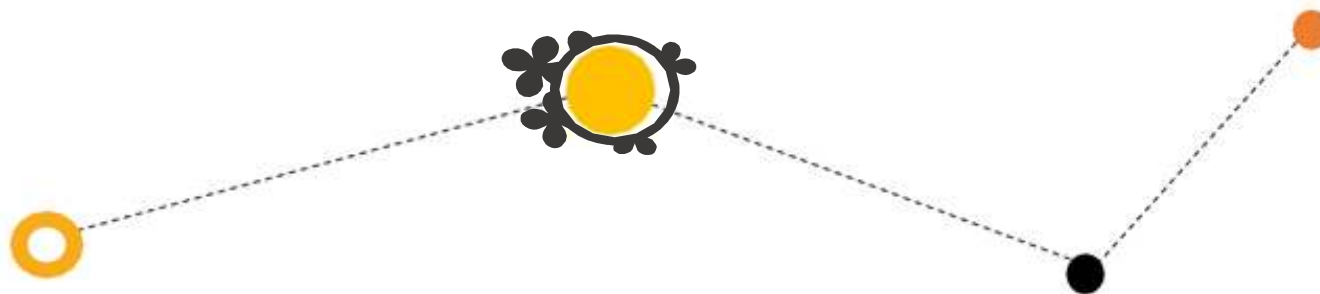
edukativnih materijala. Ovom fazom koordiniše CZOR, kao najiskusniji partner u oblasti omladinskog rada.

POVEĆANJE ZAPOŠLJIVOSTI NEET MLADIH I PREVENCIJA SOCIJALNOG ISKLJUČENJA

One-stop-shop“ „SVE NA JEDNOM MESTU - Za socijalnu inkluziju i zapošljivost mladih“

U 2022. godini model integrisanih usluga za **povećanje zapošljivosti mladih** „One-stop-shop“ je implementiran u pograničnom regionu Sandžaka Srbije i Crne Gore, uz podršku Evropske komisije.

“Sve na jednom mestu” je program obuke koji je namenjen mladim ljudima koji su **želeli da unaprede svoje znanje i veštine i u potrazi su za poslom**.

Osnovu za kreiranje programa obuke bili su rezultati sprovedenih istraživanja u Srbiji i Crnoj Gori. Cilj ovih **istraživanja je identifikacija mogućnosti uključivanja mladih iz NEET kategorije na tržište rada** kroz jačanje njihove zapošljivosti. Pored ispitivanja karakteristika mladih iz kategorije NEET, analize njihovih kapaciteta i interesovanja, istraživanjem su obuhvaćeni stavovi predstavnika civilnog sektora, donosilaca odluka na lokalnom nivou i predstavnika kompanija iz Sandžaka u vezi sa mogućnostima zapošljavanja i jačanja veština ove grupacije mladih.

U okviru Poziva za učestvovanje na obukama, **25 stipendija** dodeljeno je mladima iz Sjenice, Tutina i Novog Pazara.

Program se sastojao iz 3 intenzivna kursa koja su organizovana u periodu od januara do avgusta 2022.

- ☀️ Kurs mekih veština
- ☀️ Kurs digitalnog marketinga
- ☀️ Kurs preduzetništva u kreativnim IT industrijama

Kursevi su organizovani u hibridnoj formi, on-line i uživo, u Novom Pazaru, Rožaju (Crna Gora) i Vrnjačkoj Banji.

Ono po čemu se program obuka „Sve na jednom mestu“ izdvaja je činjenica da pokriva kompletan i zaokružen set veština na jednom mestu, uz fokus na buduće zaposlenje.

Nakon uspešno završenih obuka polaznici su dobili priliku da rade na konkretnoj izradi biznis ideje uz direktnu podršku uspešnih mentora i to u trajanju od 3 meseca.

Krajem novembra mladi, u saradnji sa svojim mentorima, u okviru „Elevator pitch“ događaja predstavili su svojih 20 biznis ideja, zajedno sa mladima iz Crne Gore.

Događaj je organizovan u Novom Pazaru, i okupio je oko 90 mladih, predstavnika biznis sektora, kao i institucija.

Neki od govornika na samom događaju, koji su dali podršku, su između ostalog bili i Tarik Rupić pomoćnik gradonačelnika Novog Pazara, zadužen za oblast međunarodna saradnja i mladi, kao i Martin Klauke, predstavnik Delegacije Evropske unije u Srbiji.

Pored ključnog segmenta prezentacije poslovnih ideja, u toku događaja, organizovan je i panel „Uspešne preduzetničke priče“.

Najbolje ideje, selektovane od strane stručne komisije, ušle su u top 6 timova koji su dobile dodatnu podršku u vidu biznis savetovanja, podršku pri nalaženju dodatnih finansijskih sredstava i ostalih važnih elemenata za početak biznisa

Moja karijera na putu do heroja

U 2022. godini model integrisanih usluga za povećanje zapošljivosti mladih „My Career from Zero to Hero“ je implementiran u 5 ekonomija Zapadnog Balkana: Srbiji, Crnoj Gori, Bosni i Hercegovini, Kosovu i Albaniji, a koji je financiran od strane Evropske unije.

Projekat se sprovodi u partnerstvu sa Centrom za edukaciji mladih, Bosna i Hercegovina, Forum MNE, Crna Gora, Mladi za društvene promene, Albanija, TOKA, Kosovo*.

250 mladih koji nisu zaposleni, niti su u obrazovanju ili treningu (mladi u NEET statusu), je upisalo obuke, zasnovane na one-stop-shop metodologiji, koje će im omogućiti da na **jednom mestu razviju veštine neophodne za poslove budućnosti u KREATIVNIM IT INDUSTRIJAMA**, a okviru 4.0 digitalne revolucije.

Formirana je mreža organizacija civilnog društva Zapadnog Balkana kojoj je pristupilo **35 organizacija** sa ciljem zagovaranja za prepoznavanje organizacija civilnog društva kao nosioca poslova zapošljavanja u kreativnim industrijama i insitucionalizaciju modela integrisanih usluga za povećanje zapošljivosti mladih na nivou regiona

Primenjujući ovaj model u Srbiji, CZOR je dodelio 6 grantova za organizacije civilnog društva, kako bismo ostvarili partnerstva, umrežili resurse i zajedničkim snagama sproveli model koji je baziran na integrisanim uslugama u Srbiji.

Grantovi su dodeljeni:

- ☀️ Kolping društvo, Srbije
- ☀️ Somborski edukativni centar
- ☀️ Omladina Jazas, Novi Sad
- ☀️ Somborski omladinski BOOM
- ☀️ Obrazovno metodički centar
- ☀️ Laboratorija idea, IDEA LAB

Zajedničkim snagama sprovele su **2 obuke za 50 mladih** sa smanjenim mogućnostima:

- ☀️ Kurs za digitalni marketing
- ☀️ Kurs za programiranje mobilnih aplikacija

Svaki od navedenih kurseva se sastoji od:

- ☀️ Prenosivih veština
- ☀️ Karijernog vođenja i savetovanja
- ☀️ Digitalnih veština
- ☀️ Preduzetništva u kreativnim IT industrijama
- ☀️ Onlajn tutorijala za podršku sticanja digitalnih veština, a koji su otvoreni za sve mlade

Da su mladi koji su prošli kroz obuke zaista imali korist od istih, svedoče njihova lična iskustva i postotak zaposlenja polaznika/ca po završetku kursa (čak njih **23 od 45**, što čini **značajnih 51% uspešnosti zaposlenja ili pronalaska prakse**).

U 2022. mladi polaznici/e obuke prenosivih veština su putovali u **Crnu Goru i Bosnu i Hercegovinu** na regionalne treninge prenosivih veština pod nazivom **“REGIONALNI MLADI HEROJI”** koji je predstavljao regionalnu obuku u okviru 02hero programa i završna aktivnost u okviru kursa prenosivih veština. Regionalni trening je okupio oko **250 mladih ljudi iz regiona** – polaznici/e programa 02hero i njihovih koordinatora/ki, a bavio se temom transformacije sukoba (konflikta) tokom 4 dana. Polaznici/e obuke 02hero koji su pohađali **Kurs digitalnog marketinga iz svih partnerskih zemalja iz regiona** su učestvovali na regionalnom treningu prenosivih veština 4 dana u Bečićima, Crna gora, dok su polaznici/e obuke Programiranje mobilnih aplikacija **učestvovali/e u regionalnom treningu prenosivih veština 4 dana u Sarajevu, Bosna i Hercegovina**. Mladi polaznici/e obuka su imali mogućnost i zadovoljstvo da se za 4 dana provedena na treningu druže sa mladima iz regiona, uče o **transformaciji konflikta** (kako u radnom tako i u privatnom okruženju), da upoznaju različite culture i jezike, te vide i dožive zemlje regiona na novi i drugačiji način.

Po završetku obuke 02hero koje su sa radom završile u maju mesecu 2022. godine mladi su imali priliku da učestvuju u događaju **“Showcase day”** koji je organizovan u formi speed-daiting kratkih intervjua za posao. Showcase day je organizovan i realizovan za svih **45 polaznika sa oba kursa, digitalin marketing i programiranje mobilnih aplikacija**. Na ovaj događaj su pozvane firme i orgaizacije iz oblasti IT sektora koji su u razgovoru sa mladima imali priliku da ih

upoznaju, da se upoznaju sa njihovim veštinama i znanjem koje su stekli u okviru obuke 02hero ali i da pronađu svog **potencijalnog zaposlenog među mladima**. Mladi su se za Showcase day spremali u radu sa trenerkinjama sa kursa karijerno savetovanje, prenosive vestine, mentorima digitalnih veština kao i sa svojom koordinatorkom programa u Srbiji.

U 2022. godini je u okviru programa “My career from zero to hero” nastao i **video material, odnosno online video tutorijal za digitalni marketing** (Somborski edukativni centar) kao i online video **tutorijal za programiranje mobilnih aplikacija** (Somborski edukativni BOOM) koji se nalaze na youtube kanalu projekta “My career from zero to hero”.

Kurs preduzetništvo u IT-u (Obrazovno-metodički centar Katedra) se takođe realizovao u 2022. i to za 18 mladih polaznika/ca koji su sa 4 mentora, iskusna preduzetnika iz Novog Sada 6 meseci radili na razvoju svojih biznis ideja, odnosno pokretanju sopstvenog biznisa. Ideje su bile razne, od ekologije, ugostiteljstva do IT-a. U okviru obuke iz preduzetništva, **organizovan je regionalni trening u Srbiji, u Novom Sadu**, kome je prisustvovalo oko **120 mladih iz regiona polaznika/ca kursa “Preduzetništvo u IT-u”**. Trening je trajao 4 dana i još jednom su mladi iz regiona imali šansu da se druže, uče o veštinama preduzetništva i vođenja sopstvenog biznisa.

JAVNO ZAGOVARANJE I UNAPREĐENJE JAVNIH POLITIKA

Zagovaranje u prevenciji socijalnog isključenja kroz zapošljavanje mladih

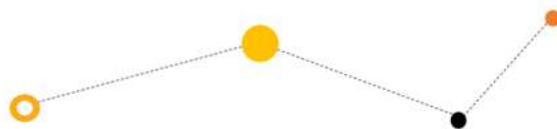
U prethodnoj godini Centar za omladinski rad, nastavio je učešće u Radnoj grupi za praćenje i sprovođenje [Strategije zapošljavanja u Republici Srbiji za period od 2021. do 2026. godine](#) i [Akcionog plana za period za 2021. do 2023. godine](#).

Na ovaj način nastavljeni su zagovarački procesi započeti i realizovani u prethodne dve godine, za prepoznavanje omladinskog rada kao načina dosezanja mladih pre svega iz osetljivih grupa, naročito u okviru priprema za sprovođenje EU Programa Garancije za mlade.

Na sastanku radne grupe u 2022. godini članovima/cama dostavljen je izveštaj o sprovođenju Nacionalne strategije zapošljavanja sa podacima koji su prikupljeni uglavnom od

strane institucija i međunarodnih organizacija koje direktno sprovode aktivnosti zapošljavanja i povećanja zapošljivosti između ostalog i mladih u Srbiji. Zbog toga će fokus u zagovaračkim aktivnostima CZOR-a u ovoj oblasti biti i uključivanje podataka drugih aktera, lokalnih i nacionalnih NVO a naročito onih koji se odnose na NEET mlade.

Sa tim u vezi na okruglom stolu održanom 15. avgusta u Novom Sadu, u okviru [javne rasprave o Predlogu strategije za mlade u Republici Srbiji za period od 2022. do 2030. godine](#), predstavili smo naše predloge za unapređenje strategije u oblasti zapošljavanja mladih i prikupljanja podataka o aktivnostima organizacija mladih i za mlade koje prikupljaju drugi donatori pre svega Evropska komisija

Akreditacija kurikuluma i sticanje statusa JPOA

Centar za omladinski rad je u saradnji sa **Ministarstvom za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja i Nacionalnom službom za zapošljavanje**, razvio akreditovanu obuku za jačanje kapaciteta aktera omladinske politike za doseganje, aktivaciju i podršku teže zapošljivim i nezaposlenim mladim licima, što značajno treba da doprinese **prepoznavanju organizacija** civilnog društva kao nosioca poslova zapošljavanja, kao u okviru **EU Programa Garancije za mlade**, tako i na tržištu rada.

CZOR napisao i **priručnik za prevenciju socijalnog isključenja i doseganja NEET mladih** koristeći metodologiju omladinskog rada.

Sa Omladinskim centrom – OPENS, potpisan je memorandum o saradnji, zarad sprovođenja obuke u omladinskom centru, te smo zajedno podneli zahtev za akreditaciju Agenciji za kvalifikacije R. Srbije.

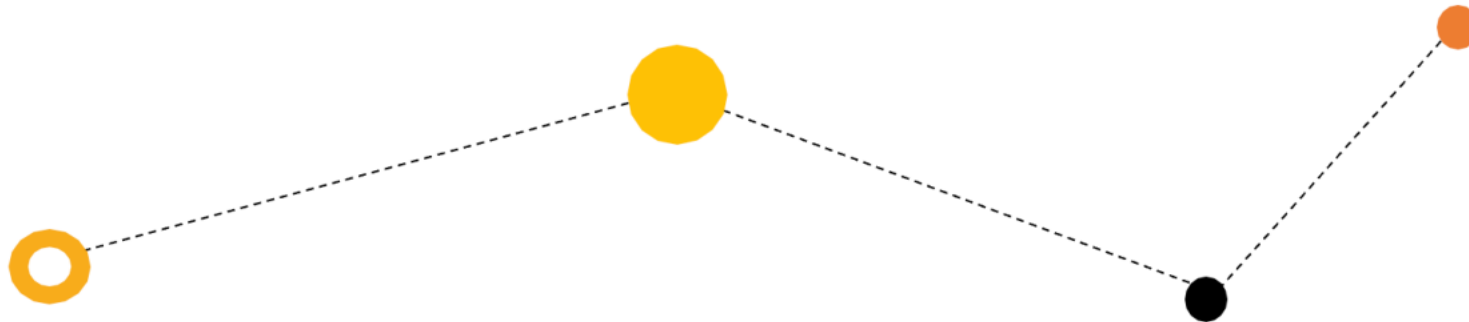
U novembru 2022, **CZOR STIČE STATUS JPOA** (Javno priznatog organizatora aktivnost) i zajedno sa OPENS-om, a time i **prvu akreditovanu obuku u R. Srbiji za aktere omladinske politike za doseganje mladih**. Ova tema je inače od velikog značaja, ne samo u oblasti zapošljavanja mladih nego i u socijalnoj zaštiti. Pored komponente zapošljivosti i sticanja kompetencija za doseganje mladih, kurikulum uključuje i obuku zaštite i sigurnosti dece i mladih, kao i prevenciju konzumacije alkohola.

Etičko izveštavanje o mladima i alkoholu

Centar za omladinski rad je i u 2022. godini imao fokus na **etičkom izveštavanju o mladima i alkoholu kao načinu da se utiče na promenu kulture konzumacije alkohola kroz medijske sadržaje**. Zato je **kreirao kurikulum** za etičko i profesionalno izveštavanje na temu mladih i alkohola namenjen studentima žurnalistike a koji će se u narednom periodu sprovoditi na Odseku za medijske studije Filozofskog fakulteta u Novom Sadu.

Kurikulum je sa jedne strane odgovor na utiske žurnalista sa prethodnih edukacija da im je potrebno više znanja o ovoj temi o kojoj ne mogu da uče na drugim mestima, a sa druge strane – nastavak dobre saradnje sa Odsekom za medijske studije uz čiju podršku je do sada realizovano **3 obuke** za studente žurnalistike kroz koje je prošlo skoro **200 budućih novinara**.

Globalno obrazovanje

I u 2022. godini, Centar za omladinski rad je zajedno sa Ministarstvom omladine i sporta, nacionalnim koordinatorom za globalno obrazovanje, nastavio da se zalaže za promociju i implementaciju globalnog obrazovanja u Srbiji. Međutim krajem 2022 godine ovo Ministarstvo rekonstrukcijom Vlade prestaje da postoji kao takvo već se formira novo Ministarstvo turizma i omladine. Proces transformacije još uvek traje te su sve aktivnosti u oblasti Globalnog obrazovanja prekinute i očekuje se formiranje novog tima u okviru novog Ministarstva. Do tada CZOR nastavlja da učestvuje u radu mreže kao i prethodnih godina.

Zajedno sa predstavnicom tada Ministarstva omladine i sporta, u maju 2022. učestvovali smo na Pan-evropskom kongresu globalnog obrazovanja u Strazburu, u Francuskoj. U okviru kongresa održan je i sastanak Mreže za Globalno obrazovanje na kojoj su predstavljeni nalazi istraživanja sprovedeni u prethodnoj godini, koji definišu preporuke za unapređenje promocije i implementacije globalnog obrazovanja a koje će biti deo globalnog zagovaračkog procesa Centra Sever Jug. Jedan od nalaza odnosi se i na

izgradnju kapaciteta članica mreže za zagovaranje. Obuka na temu Zagovaranja za globalno obrazovanje održana je u Molini, Španija, u septembru a predstavnica CZOR-a bila je jedna od učesnica.

Imajući u vidu posledice rasformiranja Ministarstva omladine i sporta, Nedelju globalnog obrazovanja CZOR je obeležio samostalno organizujući aktivnosti za mlade i sa mladima. Radionica za volontere održana je u omladinskom klubu OPENS sa temom uticaja konzumacije psihoaktivnih supstanci na ostvarivanje ciljeva održivog razvoja, ali i obrnuto i koja je uloga i domet globalnog obrazovanja u oblasti zdravlja mladih. U Studentskom gradu u Novom Sadu održana je javna akcija, a volonterke CZOR-a razgovarale su sa studentima i studentkinjama koje probleme u svom okruženju prepoznaju i kakav je njihov uticaj na globalnom nivou. Takođe sa odlukom o dualnoj koordinaciji, Centra Sever Jug, Saveta Evrope, CZOR zajedno sa Ministarstvom nadležnim za mlade postaje koordinator za Globalno obrazovanje u R. Srbii.

5 godina Standarda - i šta ćemo sad?

U 2022. godini Centar za omladinski rad sproveo je dvodnevni radni sastanak sa predstavnicima udruženja i saveza mladih i za mlade, posvećen izazovima u sprovođenju Standarda za prevenciju konzumacije alkohola u omladinskim aktivnostima. Povod za ovaj sastanak bili su rezultati evaluacije 5-godišnjeg programa „Fake free – životni stil bez alkohola“ u okviru kojeg su i usvojeni Standardi a koji je **jednoglasno pokazao da su zahvaljujući njima mladi danas bezbedniji u omladinskim aktivnostima**, ali da među omladinskim radnicima i radnicama i dalje postoji **nedoumica kada i kako se primenjuju**.

Razgovarajući o ovoj temi u Eko centru „Radulovački“ u Sremskim Karlovcima okupili su se predstavnici NAPORa, KOMSa, OPENSa i NAKZM. Dvodnevni radni sastanak završen je uz sačinjene zajedničke preporuke u kojim se **CZOR prepoznaje kao ekspertska organizacija** koja omladinskim radnicima i radnicama može da pruži neophodnu podršku u oblasti prevencije konzumacije alkohola u omladinskim aktivnostima, kao i neophodnost ovakvih sastanaka i u buduće zarad pune implementacije Standarda. U decembru je usledio, još jedan sastanak/trening na kojem je CZOR podigao **kapacitete predstavnika/ca asocijacija na temu zaštite i sigurnosti dece i mladih**, uloga i obaveza udruženja i omladinskih radnika/ca i lidera/ki u odnosu na zaštitu mladih od štetnosti alkohola.

Podrška roditeljima kao kreatorima stavova o alkoholu

U 2022. godini Centar za omladinski rad veliki akcenat stavio je na razvijanju **podrške za roditelje** koje je upravo rad sa mladima prepoznao kao jednu od ključnih karika za podsticanje konzumacije alkohola od najranijih uzrasta. Do sada je Centar za omladinski rad to činio kroz **info sesije za savete roditelja** u školama i ta praksa nastavljena je i ove godine kroz održavanje još dve jednodnevne info sesije za roditelje na kojima se okupilo više od **70 roditelja u osnovnim školama u Kulpinu i Kovilju**. Razlika u odnosu na prethodne je godine je što je su **nosioци praktičnog znanja ovog puta bili lekari i psiholozi kao gostujući predavači**, kao i da je sproveden u saradnji sa **Institutom za javno zdravlje Vojvodine** (sa kojim je

CZOR potpisao **Memorandum o saradnji**). Ovakav pristup ne samo da je roditeljima dao korisne i važne informacije već je potvrdio koliko su značajne saradnje sa školama koje imaju ogromnu ulogu u okupljanju roditelja i da za ovakvim aktivnostima postoji **veliko interesovanje u prigradskim i seoskim sredinama**, u kojima je konzumacija alkohola izuzetno izražena.

Kampanje o štetnosti alkohola

Video serijal pod nazivom „**Zašto pije(mo)?**“ sačenjen je od **4 videa** u kojima stručnjaci (medicinski radnici, omladinski radnici, psiholozi) govore o svim izazovima sa kojima se mogu naći i oni i njihova deca. Serijal je dostupan na **youtube kanalu Centra za omladinski rad**.

Društveno odgovorna kampanja „**Zdravlje mladih ispred profita**“ emituje se u periodu od mesec dana novogodišnjih i božićnih praznika na Prvom i Drugom programu **Radio televizije Vojvodine** pokrivajući geografsko područja od oko **dva miliona stanovnika a preko preko kablovskih operatera i više**. RTV je drugu godinu za redom medijski pokrovitelj kampanje a pored toga podržana je i od **Ministarstva turizma i omladine, Kancelarije Vlade RS za borbu protiv droga, Instituta za javno zdravlje Vojvodine, Pokrajinskog zaštitnika građana, Grada Novog Sada – Uprave za sport i omladinu, OPENSa, NAPORa, IOG NTO Movement-a**.

Aktivnost finansirana od IOGT NTO Pokreta, Ministarstva omladine i sport

Rezultati istraživanja: Kako javne politike oblikuju stavove o alkoholu?

Centar za omladinski rad zajedno sa partnerom Centrom za edukaciju mladih iz Travnik je u 2022. godini sproveo **istraživanje o javnim politikama i njihovom uticaju na stavove mladih o alkoholu i konzumiranju alkohola**. U istraživanju je učestvovalo **3743 mladih ispitanika/ca iz Srbije i BiH** (u Srbiji 2174, u BiH 1557 mladih) i **16 predstavnika/ca relevantnih institucija** kroz učešće u fokus grupama, koji su odgovarali na pitanja o sklonost ka konzumaciji alkohola, razlozima za (ne)konzumiranje alkohola, stavovima o konzumaciji, reklamiranju, dostupnosti, cenama, i efikasnosti javnih politika koje se odnose na dostupnost, reklamiranje, opozivanje i prevencije bolesti.

Najvažniji rezultati istraživanja ukazali su na to da je do 18. godine **81,4 % mladih konzumiralo alkohol**, da zbog neadekvatne kontrole prodaje i oglašavanja alkohola **4 od 5 mlade osoba može bilo gde i bilo kada kupi alkohol** i da je reč o grupi društva u kojoj 2/3 njih nije platežno sposobno što znači da **alkohol dobijaju od onih koji to jesu (roditelji, porodica, prijatelji)**.

Tako su se među preporukama za unapređenje javnih politika ali i promenom svesti o konzumaciji alkohola našli potreba da se **država jasno i strateški opredeli za zaštitu mladih od alkohola**, da se zakoni harmonizuju i kontrolišu sa tim ciljem, da izdvajaju veća sredstava za preventivne programe i pokreću javne društvene kampanje kako bi se uticalo na dosadašnju kulturu konzumacije alkohola.

Na osnovu ovih preporuka CZOR i CEM kreiraće **zajedničku strategiju zagovaranja na zapadnom Balkanu**.

Godišnji izveštaj rada CZOR 2022

Međusektorska saradnja kao najznačajniji pristup zagovaranja

Centar za omladinski rad u 2022. godini održao je i bio deo više **među-sektorskih** sastanaka i radnih grupa, a je tako pomogao i doprineo sistemskom unapređenju okruženja u kojem deca i mladi odrastaju bez alkohola.

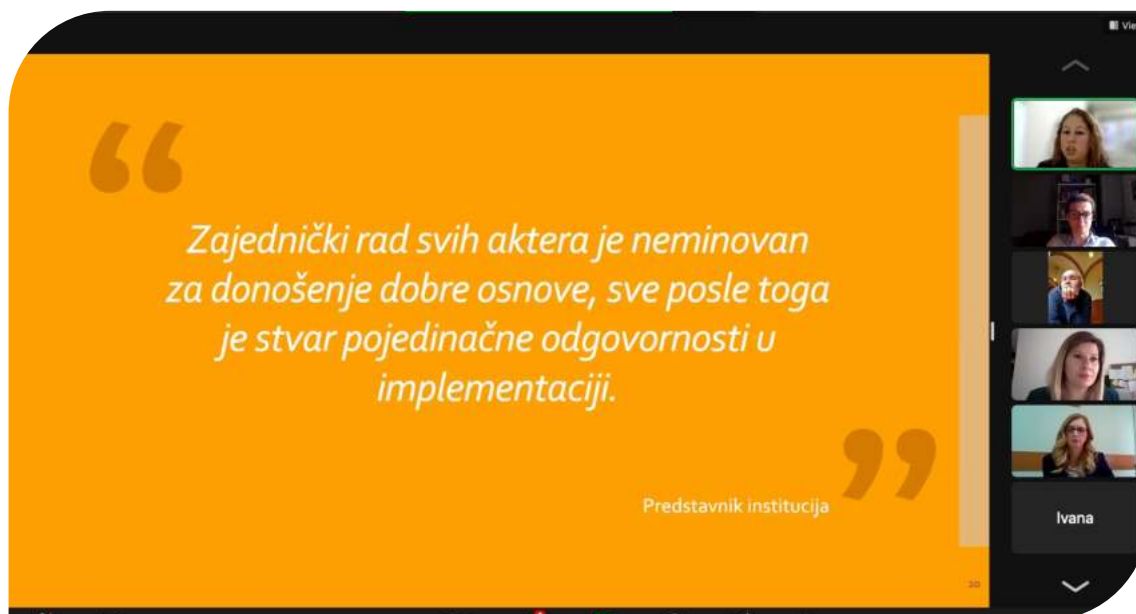
Dva radne grupe se izdvajaju. Jedna - koji je sazvala Kancelarija Vlade RS za borbu protiv droga a na inicijativu i uz ko-facilitaciju CZOR-a i na kojem su se okupili predstavnici Ministarstva trgovine, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva omladine i sporta (sada Ministarstvo turizma i omladine), Tržišne i republičke inspekcije, Ministarstvo pravde i kroz koju se usklađuje nedvosmislena potreba da se **Zakon o javnom redu** i miru uskladi sa Zakonom o zaštiti potrošača odnosno da se u prvom zakonu donja granica za dozvolu prodaje i usluživanja alkohola podigne sa **16 na 18 godina**. Ovo je dovelo do **podnošenja amandmana za izmenu Zakona o javnom redu i miru** od strane Ministarstva unutrašnjih poslova.

A druga je **međusektorska radna grupa je koordinacija aktera** na nacionalnom nivou koja okuplja **predstavnike i predstavnice ministarstava** (Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva omladine i sporta (sada Ministarstvo turizma i omladine), Ministarstvo zdravlja, Tržišne i republičke inspekcije), **državnih institucija** (Institut za javno zdravlje Vojvodine, Batut institut za javno zdravlje), **međunarodnih organizacija** (WHO, UNCICEF, UNODC), nacionalnih **asocijacija omladinskog sektora** (AKZM, OPENS, NAPOR, KOMS). Ova grupa je facilitirana od strane

CZOR i ministarstva nadležnog za mlade. Na sastancima ove radne grupe (koja se sastaje jednom godišnje) razmenjuju se **informacije o poduzetim akcijama i merama u cilju zaštite mladih od alkohola**. Centar za omladinski o dosadašnjim aktivnostima u oblasti zagovaranja javnih politika i pokrenuo diskusiju o narednim koracima. Sastanak je završen za zajedničkim zaključkom u **9 tačaka i davanjem podrške društveno odgovornoj kampanji koju je kreirao CZOR**.

Omladinski savez udruženja OPENS

U 2022, OPENS jača svoju poziciju kao **resurs centar koji radi na osnaživanju mladih, udruženja mladih i za mlade, kao i profesionalnih lica** koje osoba koje rade sa njima. OPENS je ostao dosledan svojoj viziji kao i strateškim pravcima u svom delovanju težeći ka ostvarenju iste.

Vizija OPENS-a:

Mladi u Srbiji su zdravi, ekonomski nezavisni, ravnopravni i aktivno doprinose održivom razvoju zajednice u kojoj žive i žele u njoj da ostanu.

U svetlu gore navedenog utvrđeni su **strateški pravci delovanja:**

- Transformacija omladinske politike
- Senzibilizacija aktera omladinske politike i zajednice
- Osnaživanje civilnog sektora
- Direktan rad sa mladima

OPENS

CZOR kao jedan od 6 osnivača OPENS-a, je u skladu sa svojim strateškim delovanjem i oblastima rada i ekspertize doprineo razvoju omladinske politike i poboljšanju položaja i zaštiti prava mladih i to kroz;

- ☀ Zajedničko sprovođenje projekta „OPENS u niskom startu“ i „Omladinska politika u niskom startu“.

CZOR je u skladu sa svojom ekspertizom sprovodio aktivnosti usmerene na direktan rad sa mladima, primarno **dosezanje mladih u udaljenim zajednicama**, kao i aktivnostima u samom Omladinskom centru, a u cilju **prevencije konzumacije alkohola kod mladih i promociju zdravih stilova života**.

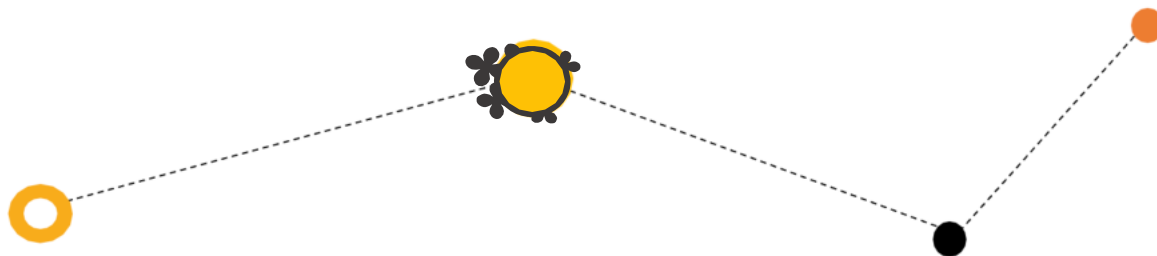
Takođe, CZOR je zajedno sa OPENS-om, vodio proces i koordinaciju nacionalnih aktera (ministarstva nadležnog za mlade i nacionalnih asocijacija) za uspostavljanje **Standarda za omladinske prostore**, a čiji rad je završen u februaru 2022. Standardi treba definišu kvalitet i uslove za akreditaciju postojećih i narednih omladinskih centara, klubova i resurs omladinskih centara u R. Srbiji.

- ☀ Potpisan je memorandum o saradnji, povodom akreditacije programa za aktivaciju teže zapošljivih lica namenjen za obuku omladinskih radnika i radnica, kao i lidera/ki za dosezanje mladih. Program je akreditovan i **CZOR zajedno sa OPENS-om stiće status Javno priznatog organizatora aktivnosti (JPOA)** od strane Agencije za kvalifikacije

R. Srbije. OPENS i CZOR se zajedno zalažu za pronalaženje sredstava za sprovođenje ove obuke u 2023, a time će postati i **prvi koji pružaju akreditovanu obuku u R. Srbiji za dosezanje mladih**. Ova tema je inače od velikog značaja, ne samo u oblasti zapošljavanja mladih nego i u socijalnoj zaštiti.

- ☀ Pored navedenog, CZOR je nastavio aktivan rad u Skupštini OPENS-a, gde se intenzivno radilo na uspostavljanju procedura i programskog delovanja, a kako bi **Omladinski centar upravo počeo da obavlja svoju primarnu funkciju – da bude u službi mladih**. Da postane mesto gde mladi dolaze u svoje slobodno vreme, gde se osećaju sigurno i poželjno, gde dobijaju podršku za svoj razvoj, gde stiču kompetencije i aktivno učestvuju u zajednici.
- ☀ U skladu sa tim, CZOR je sprovodio brojne programe za mlade upravo u omladinskom centru, a koje su pokrivala različite teme i time doprineli sa kvalitetnim programom i uslugama OPENS omladinskog centra. Takođe, OPENS i CZOR su zajedno **pokrenuli inicijativu za uspostavljanje među sektorske saradnje na lokalnom nivou**, kako bi metodologija **integrisanih usluga** za mlade dobila svoj puni smisao, a mladi dobili kvalitetnu podršku.

U narednom periodu **OPENS će intenzivno raditi na otvaranju omladinskih centara u R. Srbiji**, a po uzoru na OPENS omladinski centar, gde će CZOR u skladu sa svojom ekspertizom i oblastima delovanja doprineti ovom procesu.

CENTAR ZA OMLADINSKI RAD

Narodnog fronta 35/28, 21000 Novi Sad

www.czor.org

Pratite nas na:

2022, Novi Sad,

